

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/83/2023
Identifikačné číslo spisu:	8602899964
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8602899964.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Slovenskej republiky, za ktorú koná LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, Banská Bystrica, Námestie SNP 8, IČO: 36 038 351, zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Irena Sopková, s.r.o., Bratislava, Dvořákovo nábrežie 7529/4E, IČO: 48 301 728, proti žalovaným 1/ R. H., narodenej XX. Q. XXXX, G., S. XXX/X, 2/ I. H., narodenému XX. T. XXXX, Y., T. Y. XXXX/XX, 3/ C. H., narodenému XX. N. XXXX, G., C. XX, 4/ I.. D. H., narodenému XX. I. XXXX, C., Z.. K.. G. XX, 5/ V.. Š. H., narodenému XX. T. XXXX, G., G. XXX/XX, všetkým zastúpeným opatrovníkom Združenie vlastníkov lesa - pozemkové spoločenstvo Príkra, Príkra 15, IČO: 31 305 415, právne zastúpeným spoločnosťou Advokátska kancelária Maslák, s. r. o., Modra, Šúrska 716/5, IČO: 55 088 007, 6/ V.. N. H., narodenému XX. N. XXXX, G., K.. G. XXX/XX, zastúpenému advokátom JUDr. Igorom Šafrankom, Svidník, Sovietskych hrdinov 163/66, 8/ I. H., narodenej XX. S. XXXX, C., Š. XXXX/XX, 10/ J. H., narodenej XX. N. XXXX, Č., F. XXXX/XX, 11/ V.. Š. X., narodenému XX. N. XXXX, Y.V.-G., R. XXX/XX, žalovaným 10/ a 11/ zastúpeným opatrovníkom Združenie vlastníkov lesa - pozemkové spoločenstvo Príkra, Príkra 15, IČO: 31 305 415, právne zastúpeným spoločnosťou Advokátska kancelária Maslák, s. r. o., Modra, Šúrska 716/5, IČO: 55 088 007, 12a/ C.. J. T., narodenej X. N. XXXX, Y.-T. N., D. XXXX/X, 13/ V.. N. X., narodenému XX. G. XXXX, G., I. XXX/XX, zastúpenému opatrovníkom Združenie vlastníkov lesa - pozemkové spoločenstvo Príkra, Príkra 15, IČO: 31 305 415, právne zastúpeným spoločnosťou Advokátska kancelária Maslák, s. r. o., Modra, Šúrska 716/5, IČO: 55 088 007, 14a/ V.. Š. X., narodenému XX. N. XXXX, Y.-G., R. XXX/XX, 14b/ M.. D. X., narodenému X. Q. XXXX, Y.-Ĥ., I. XXXX/X, 15a/ V.. N. X., narodenému XX. Z. XXXX, H., I. F. XXX/XX, 16/ L. S., narodenému X. N. XXXX, H., G.. N. XXX/XX, zastúpenému opatrovníkom Združenie vlastníkov lesa - pozemkové spoločenstvo Príkra, Príkra 15, IČO: 31 305 415, právne zastúpeným spoločnosťou Advokátska kancelária Maslák, s. r. o., Modra, Šúrska 716/5, IČO: 55 088 007, 17a/ C. S., narodenému XX. Q. XXXX, Y.-G., Y. XX, 17b/ Z. W., narodenej X. N. XXXX, Y.V.-S. R., Q. XXX/X, 18/ N. S., narodenému XX. I. XXXX, H., S. XXXX/XX, 19/ C.. V. S., narodenej XX. I. XXXX, H., H.T. XXXX/XX, 20/ B. S., narodenej XX. T. XXXX, Y., T. U. XXX/XX, 21/ C.. I. R., narodenému X. I. XXXX, H., B. XXXX/X, 22/ I. R., narodenej XX. N. XXXX, B.-F., G. XXXX/XX, Č. M., 23/ T. R., narodenej X. B. XXXX, H., G. XXX/X, 24/ T. R., narodenej XX. Z. XXXX, Y.-S. R., B. XXX/X, 25/ I. R., narodenej X. T. XXXX, I., K. XXX/X, 26/ R. R., narodenej XX. N. XXXX, R., S.. R. XXXX/X, 27/ V.. I. R., XX. B. XXXX, G., S. XXX/X, 28/ R. X., narodenej XX. N. XXXX, Y.U. C. F., W. XXX/XX, 29/ J. K., narodenému XX. N. XXXX, Š. XX, 30/ R. K., narodenej XX. B. XXXX, G., L.. Š.M. XXX/X, 31/ D. K., XX. I. XXXX, C. XX, 32/ S.. D. K., narodenému XX. T. XXXX, C., H. XXXX/X, 33/ I. K., X. Z. XXXX, R., C. W. XXXX/XX, 34/ S. K., narodenej XX. Z. XXXX, Č., F. XXX/XX, 35/ Z. K., narodenej XX. I. XXXX, Y.-F., I. XXX/X, 36/ I.. I. K.Y., narodenému XX. T. XXXX, H. XX, 37/ V.. I. K., narodenej XX. N.Á. XXXX, C., T. G. XXX/X, Č. M., 38/ I.. H. N., narodenému X. Z. XXXX, W., G. XXXX/XX, 39/ I. Y., narodenej XX. S. XXXX, G., S. XXX/X, 40/ Z. Y., narodenej X. N. XXXX, Y.V., I. XX, žalovaným 18/ až 40/ zastúpeným opatrovníkom Združenie

vlastníkov lesa - pozemkové spoločenstvo Príkra, Príkra 15, IČO: 31 305 415, právne zastúpeným spoločnosťou Advokátska kancelária Maslák, s. r. o., Modra, Šúrska 716/5, IČO: 55 088 007, 41a/ I. Y., narodenej XX. S. XXXX, C. XX, 41b/ B. N., narodenému XX. N. XXXX, Y.-T. N., Č. XXXX/X, 41c/ Š. Y., narodenému XX. N.Á. XXXX, C. XX, 42/ R. Y., narodenej X. I. XXXX, Y.-F., M.Š. XXX/X, 43/ H.J. Y., narodenej X. B. XXXX, D. T. U., Y. XXX/XX, žalovaným 42/ a 43/ zastúpeným opatrovníkom Združenie vlastníkov lesa - pozemkové spoločenstvo Príkra, Príkra 15, IČO: 31 305 415, právne zastúpeným spoločnosťou Advokátska kancelária Maslák, s. r. o., Modra, Šúrska 716/5, IČO: 55 088 007, 44/ LESY SK, s. r. o., Humenné, Chemlonská 1, IČO: 47 473 002, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária Bröstl & Čentík s.r.o., Košice, Rázusova 1, IČO: 50 560 611, 45/ Z. W., narodenej X. N. XXXX, Y.-S. R., Q. XXX/X, 46/ C. W., narodenému XX. N.T. XXXX, G., S. XXX/X, 47/ N. W., narodenému XX. I. XXXX, G.Y., Ľ. Š. XXX/X, žalovaným 45/ až 47/ zastúpeným opatrovníkom Združenie vlastníkov lesa - pozemkové spoločenstvo Príkra, Príkra 15, IČO: 31 305 415, právne zastúpeným spoločnosťou Advokátska kancelária Maslák, s. r. o., Modra, Šúrska 716/5, IČO: 55 088 007, 48/ V. N. I.Č., narodenému XX. B. XXXX, G., I. XXX/XX, zastúpenému advokátom JUDr. Michalom Michalovčíkom, Svidník, Makovická 768/20, 49/ N. I., narodenému X. Q. XXXX, H., D. XX/C, Č. M., 50/ Š. I., narodenému X. Q. XXXX, C. X, 51/ V. Y. I., narodenej XX. I. XXXX, G., K. G. XXX/XX, žalovaným 49/ až 51/ zastúpeným opatrovníkom Združenie vlastníkov lesa - pozemkové spoločenstvo Príkra, Príkra 15, IČO: 31 305 415, právne zastúpeným spoločnosťou Advokátska kancelária Maslák, s. r. o., Modra, Šúrska 716/5, IČO: 55 088 007, 52/ V. Ľ. I., narodenej X. I. XXXX, G., I. XXX/XX, zastúpeným advokátom JUDr. Michalom Michalovčíkom, Svidník, Makovická 768/20, 53/ N. I., narodenému XX. I.N. XXXX, Y.-T. N., Z. XXXX/X, 54/ N. I., narodenému XX. S. XXXX, Y., H. X, 55/ N. T., narodenému X. N. XXXX, Ž. XX, Č. M., žalovaným 53/ až 55/ zastúpeným opatrovníkom Združenie vlastníkov lesa - pozemkové spoločenstvo Príkra, Príkra 15, IČO: 31 305 415, právne zastúpeným spoločnosťou Advokátska kancelária Maslák, s. r. o., Modra, Šúrska 716/5, IČO: 55 088 007, 56a/ C. B., narodenému X. Q. XXXX, U. Š., Č. Z. XXX/XX, 56b/ I. G. B., narodenému XX. N. XXXX, I., Y. XXXX/XX, 57/ I. H. C., narodenej XX. Z. XXXX, Y., R. XXXX/XX, 58/ Ľ. C., narodenej XX. Z. XXXX, Y.-G. I., Š.T. XXX/XX, 59/ R. C.V., narodenej X. T. XXXX, T. B. XXX, 60/ F. C., narodenej XX. Z. XXXX, Y., H. XXXX/X, 61/ N. C., narodenému XX. N. XXXX, G., G. R. XXX/X, 62/ Ľ. C., narodenej XX. N.Ú. XXXX, G., K. G. XXX/XX, 63/ R. M., narodenej X. Z. XXXX, Y., U. G. XXX/X, 64/ N. F., narodenej XX. S. XXXX, G., X. I. XXX/X, 65/ S. F., narodenému XX. Q. XXXX, Y., T.Á. G. I. XXX/XX, 66/ S.Z. F., narodenému X. S. XXXX, G. XXX, 67/ I. T. Ž., narodenej XX. T. XXXX, G.Y., K. G. XXX/XX, 68/ N.T. G., narodenému XX. N. XXXX, G., D. T. XXX/X, 69/ I. G., narodenému X. S. XXXX, S. T. D., X. V. XX/XX, 70/ J. U., narodenej XX. I. XXXX, C., C. XXXX/X, 71/ I. D. U., narodenej X. N. XXXX, R., X. I. XXX/XX, 72/ I. U., narodenej XX. N. XXXX, W. XXX, 73/ R. O., narodenej X. I. XXXX, Y.-F., W. XXX/XX, 74/ Ľ. D., narodenému XX. Z. XXXX, H. XXX, žalovaným 57/ až 74/ zastúpeným opatrovníkom Združenie vlastníkov lesa - pozemkové spoločenstvo Príkra, Príkra 15, IČO: 31 305 415, právne zastúpeným spoločnosťou Advokátska kancelária Maslák, s. r. o., Modra, Šúrska 716/5, IČO: 55 088 007, 75/ V. I. D., narodenému XX. N. XXXX, G., S. XXX/XX, zastúpenému advokátom JUDr. Igorom Šafrankom, Svidník, Sovietskych hrdinov 163/66, 76/ I. D., narodenému XX. S. XXXX, Ž. XX, Č. M., 77/ Z. D., narodenej X. Z. XXXX, H., U. XXX, Č. M., žalovaným 76/ a 77/ zastúpeným opatrovníkom Združenie vlastníkov lesa - pozemkové spoločenstvo Príkra, Príkra 15, IČO: 31 305 415, právne zastúpeným spoločnosťou Advokátska kancelária Maslák, s. r. o., Modra, Šúrska 716/5, IČO: 55 088 007, 78a/ I. D. D., narodenej XX. Z. XXXX, G., Ľ. Š. XXX/X, 80/ Z. K., narodenému XX. G. XXXX, XXX Y. X. P. J. XXXXX, O., zastúpeným spoločnosťou URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Bratislava, Červeňova 15, IČO: 47 244 895, 81/ S. M. M. - H., narodenej XX. G. XXXX, Y. B., XX XXX C. XXX, V., 82/ U. G., narodenej XX. N. XXXX, H. - G., Z. X, V., 83/ Z. G., narodenému X. I. XXXX, R., S. XXXX/X, 84/ J. G., narodenej X. I. XXXX, XXXXX M. D. X/XX, M. W. F. XE/X, V., 85/ G. F., narodenej X. Z. XXXX, R. XX, Z., V., 86/ Z. H., narodenému XX. B. XXXX, H. P. XX, XXXX Z., H., žalovaným 81/ a 86/ zastúpeným spoločnosťou Advokátska kancelária Korch, s. r. o., Humenné, Kukorelliho 1505/50, IČO: 52 600 793, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. SK-1C/394/2002, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. marca 2021 sp. zn. 9Co/7/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. marca 2021 sp. zn. 9Co/7/2020 a rozsudok Okresného súdu Svidník z 13. júna 2018 č. k. 1C/394/2002-2276 v spojení s opravným uznesením z 3. októbra 2019 č. k. 1C/394/2002-2348 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Bardejov na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 13. júna 2018 č. k. 1C/394/2002-2276 v spojení s opravným uznesením z 3. októbra 2019 č. k. 1C/394/2002-2348 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči pôvodne označenému žalovanému „Združenie vlastníkov lesa, Pozemkové spoločenstvo Príkra, 090 05 Krajná Poľana, IČO: 31 305 415“ (ďalej aj „pôvodný žalovaný“) určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli pôvodne zapísané v pozemno-knižnej vložke č. XX k. ú. C. mpč. XXXX - XXXX les vo výmere 1131647 m² a pozemno-knižnej vložke č. XX k. ú. C. mpč. XXXX/XXXX, XXXX les vo výmere 484228 m² (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že priznal žalovanej strane voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania žalovaného 14/ na účet právneho zástupcu JUDr. Jána Lemeša, žalovanej 44/ na účet právneho zástupcu Mgr. Tomáša Čentíka, žalovaných 6/ a 75/ na účet právneho zástupcu JUDr. Igora Šafranka, žalovaných 79/ - 86/ na účet právneho zástupcu JUDr. Miroslava Korchu, žalovaných 48/ a 52/ na účet právneho zástupcu JUDr. Michala Michalovčíka, a to v rozsahu 100 % s tým, že o výške bude rozhodnuté samostatným uznesením.

1.1. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že žalobkyňa svoj návrh odôvodnila tým, že pôvodný žalovaný je zapísaným vlastníkom sporných nehnuteľností, ktoré vlastníctvo nadobudol vydržaním titulom notárskeho osvedčenia N 202/97, NZ 189/97 zo dňa 30. mája 1997 napísaného na Notárskom úrade notára Jozefa Čurilu vo Svidníku na tom právnom základe, že všetci pôvodní vlastníci sa nachádzajú na neznámom mieste a obec C.Y. o týchto nemá žiadne poznatky, kde sa zdržiavajú a právni predchodcovia vlastníkov všetky svoje nehnuteľnosti nechali pre občanov obce C.Í. a obci C. a o tejto skutočnosti svedčí aj potvrdenie obce C. a čestné vyhlásenie S. I. a I. S.. Žalobkyňa mala pritom za to, že pôvodný žalovaný nenadobudol vlastnícke právo vydržaním, nakoľko neboli splnené podmienky vydržania.

1.2. Súd prvej inštancie zamietnutie žaloby odôvodnil nedostatkom pasívnej legitimácie na strane žalovaných, okruh na strane žalovaných žalobkyňou upravený nebol, pričom žalobkyňa vôbec nereagovala na zmeny na žalovanej strane v priebehu konania. Na žalovanej strane mali byť podielovní spoluvlastníci tak, ako sú uvedení na listoch vlastníctva č. XXX a XXX katastrálne územie C.. Dodal, že z podielových spoluvlastníkov zapísaných na LV č. XXX nie sú žalovanými tam zapísaní vlastníci pod B/34, B/76, B/77, B/2 a na liste vlastníctva č. XXX pod B/14, B/24, B/35, B/45, B/79. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyni poskytol dostatočný priestor k úprave okruhu strán sporu, ktorý žalobkyňa nevyužila. Návrh žalobkyne na dokazovanie listinami, ktoré mali byť vyžiadané zo Správy katastra Okresného úradu Svidník (darovacia zmluva, kúpna zmluva, mimosúdna dohoda), zamietol s poukazom na listy vlastníctva, ktoré sú verejnou listinou dostupnou na webovej stránke katastrálneho portálu. Súd prvej inštancie taktiež podotkol, že rozhodnutie o zamietnutí žaloby nevytvára prekážku na podanie nového žalobného návrhu za predpokladu úplného (správneho) okruhu strán sporu.

1.3. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 25. marca 2021 sp. zn. 9Co/7/2020 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným priznal voči žalobkyni

nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Zároveň rozhodol o pokračovaní v konaní s právnymi nástupcami žalovaných 12/, 14/, 15/, 17/, 41/, 56/ a 78/.

2.1. Pred tým ako sa odvolací súd začal zaoberať relevantnosťou námietok nastolených žalobkyňou v odvolaní, realizoval všeobecnú povinnosť spočívajúcu v skúmaní podmienok konania, ktorá je úradnou povinnosťou súdu v každom štádiu konania. Pri skúmaní podmienok zistil, že pred rozhodnutím o odvolaní žalobkyne zomreli žalovaní 12/, 14/, 15/, 17/, 41/, 56/ a 78/, v súvislosti s čím rozhodol o pokračovaní v konaní s ich právnymi nástupcami.

2.2. Odvolací súd ďalej v odôvodnení uviedol, že predmetom konania bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, pozemkom zapísaným na listoch vlastníctva. Pre takéto konanie platí, že musí zásadne prebiehať medzi všetkými vlastníkmi, resp. spoluvlastníkmi pozemkov zapísanými v katastri nehnuteľností alebo tými, ktorí sú preukázane a platne právnymi nástupcami, dedičmi alebo univerzálnymi sukcesormi zapísaných vlastníkov. Poukázal na to, že konanie bolo na súde začaté v roku 2002 a do 01. júla 2016, kedy nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok, konanie prebiehalo v režime upravenom Občianskym súdnym poriadkom. V tejto súvislosti konštatoval, že zo spisu nevyplynulo, že by súd prvej inštancie v otázke procesného nástupníctva nepostupoval v zmysle zákonnej úpravy a s právnymi nástupcami po tých účastníkoch, ktorí zomreli, nekonal.

2.3. Vo vzťahu k námietke o údajnom znemožnení toho, aby žalobkyňa navrhla zmenu žalovaných v dôsledku singulárnej sukcesie (uzavretie kúpnych, darovacích a iných zmlúv k spoluvlastníckym podielom), odvolací súd považoval za potrebné uviesť, že z ustanovenia § 80 CSP vyplýva, že k podaniu takéhoto návrhu je legitimovaný výlučne žalobca, u ktorého, ak chce eliminovať riziko neúspechu v takom spore, kde úspech je podmienený aj úplnosťou okruhu účastníkov, sa predpokladá činnosť smerujúca k vylúčeniu nedostatku informácií umožňujúcich realizáciu procesných úkonov. Podľa odvolacieho súdu zo spisu vyplynulo, že žalobkyňa mala vedomosť o zmenách vo vlastníckych vzťahoch na strane žalovaných, o čom svedčí jej písomnosť z 09. mája 2018 (č. l. 2257 spisu), pričom súdom prvej inštancie bol vyzvaný, aby do 30. decembra 2017 predložil okrem iného listinné dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (č. l. 2062 spisu). Predmetná písomnosť bola právnomu zástupcovi žalobkyne doručená 24. novembra 2017, pričom na deň 28. marca 2018 súd prvej inštancie nariadil pojednávanie, na ktorom pripustil zmenu petitu žaloby a na tomto pojednávaní právny zástupca žalobkyne uviedol, že do 10 dní doručí súdu listinné dôkazy. Odvolací súd ďalej poukázal na to, že pojednávanie 28. marca 2018 bolo odročené na deň 13. júna 2018, na tomto pojednávaní sa žalobkyňa (ani jej právny zástupca) nezúčastnila, žiadala pojednávanie odročiť, ospravedlňujúc svoju neprítomnosť kolíziou s iným pojednávaním, ktoré však bolo Okresným súdom Bratislava IV nariadené až po pojednávaní 28. marca 2018, konkrétne 29. marca 2018, t. j. neskôr, nebolo tak dôvodné požiadavke na odročenie pojednávania vyhovieť. Odvolací súd zároveň poznamenal, že aj bez prístupu k textom zmlúv, na základe ktorých došlo k zmenám spoluvlastníckych vzťahov k sporným nehnuteľnostiam, je možné zrealizovať návrh podľa § 80 CSP a žiadať o pripustenie zmeny na strane žalovaných.

2.4. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že vedomosť o tom, ktoré osoby a na základe akého titulu sú vlastníkmi nehnuteľností v dôsledku zmien vo vlastníckych vzťahoch z dôvodu dvojstranných alebo viacstranných právnych úkonov, je zistiteľná z listov vlastníctva, čo postačuje na to, aby sa na zmenu procesným spôsobom reagovalo. V danom prípade však žalobkyňa na verejne dostupné informácie nereagovala, na strane žalovaných tak nebol úplný okruh účastníkov, a preto odvolací súd konštatoval, že pokiaľ súd prvej inštancie z tohto dôvodu žalobu zamietol, je jeho rozhodnutie zodpovedajúce procesnej aktivite žalobkyne. Zároveň nebolo v tejto súvislosti možné prvoinštančnému súdu vytknúť to, že nevyhovel návrhu žalobkyne na vyžiadanie listín z Okresného úradu, katastrálneho odboru Svidník (darovacie zmluvy, kúpna zmluva, mimosúdne dohody o vrátení pozemku pôvodným vlastníkom) zapísaných na listoch vlastníctva č. XXX a XXX k. ú. C.. Odvolací súd opätovne poznamenal, že označenie osôb vlastníkov sporných nehnuteľností v dôsledku zmien podľa týchto titulov je zrejmé z listov vlastníctva. Dodal, že súd prvej inštancie v dôvodoch rozsudku uviedol, prečo tomuto návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovel, vrátane argumentácie o dostatočnom časovom priestore danom žalobkyňi na úpravu okruhu strán sporu, a preto nebolo možné dospieť k

záveru o porušení práva na spravodlivý proces súdom prvej inštancie.

2.5. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP (t. j. súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces).

3.1. Dovolateľka namietala, že súd prvej inštancie si nespĺnil svoju zákonom uloženú povinnosť (§ 183 ods. 4 CSP), keď nevyrozumel žalobkyňu o svojom rozhodnutí o jej návrhu na odročenie pojednávania. Poukázala na to, že v súvislosti s nariadeným pojednávaním na deň 13. júna 2018 súdu dňa 1. júna 2018 oznámila, že je potrebné vykonať zmenu podľa § 80 CSP, pričom katastrálny úrad právnej zástupkyňi žalobkyne neposkytol potrebné listiny tak, aby táto právne perfektne vykonala túto zmenu, a preto žiadala súd, aby si tieto listiny vyžiadal a následne jej ich doručil. Súčasne požiadala, aby súd pojednávanie odročil a termín pojednávania vytýčil až po zaslaní týchto listín. Žalobkyňa tiež v dovolaní uviedla, že dňa 11. júna 2018 z dôvodu opatrnosti požiadala konajúci súd, aby nariadené pojednávanie na deň 13. júna 2018 odročil aj z toho dôvodu, že na predmetný deň má už vytýčené pojednávanie aj na Okresnom súde Bratislava IV, sp. zn. 10Cb/272/2014, kde jej klient nesúhlasí so substitúciou. Dodala, že napokon sa uvedeného pojednávania na Okresnom súde Bratislava IV zúčastnila v domnienke, že pojednávanie na Okresnom súde Svidník týkajúce sa tejto veci bude odročené, keďže konajúci súd neoznámil žalobkyňi nevyhovenie jej žiadosti. Podľa jej názoru súd prvej inštancie porušením ustanovenia § 183 ods. 4 CSP jej odňal možnosť zúčastniť sa pojednávania. Ak by ju vyrozumel o nevyhovení návrhu na odročenie pojednávania, bolo by na jej zvážení, či sa napokon predmetného pojednávania zúčastní vzhľadom na závažnosť sporu. Dovolateľka ďalej namietala, že dňa 2. apríla 2019 podala odvolaciemu súdu návrh, aby v rámci odvolacieho konania s použitím § 378 CSP a § 80 CSP pripustil zmenu strany sporu, a to na strane žalovaných, pričom pri tomto návrhu vychádzala z aktuálneho listu vlastníctva získaného z katastrálneho portálu. Napriek uvedenému, odvolací súd rozhodol zmätočne, nepreskúmateľne a porušujúc zásadu spravodlivosti i kontradiktórnosti, keď sám nerozhodol o návrhu na zmenu žaloby ohľadne pasívne legitimovaných strán sporu, ale túto chybu vytkol žalobkyňi a dokonca to považoval za dôvod, prečo žalobe nevyhovel.

3.2. Na základe uvedeného navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutia súdov nižších inštancií a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná 44/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že ustanovenie § 183 CSP treba interpretovať tak, že kým súd nedoručí žiadateľovi o odročenie pojednávania oznam, že mu vyhoví, je pojednávanie naďalej riadne vytýčené a sporové strany sa podľa toho majú zariadiť. Oznámenie súdu o tom, že dôvod na odročenie pojednávania nepovažuje za dôležitý, nie je predpokladom vykonania pojednávania. Pokiaľ sa teda žalobkyňa predmetného pojednávania nezúčastnila, sama dobrovoľne nevyužila svoje právo účasti na pojednávaní a ďalšie s tým spojené práva. Z uvedeného dôvodu preto nemohlo dôjsť k vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Žalovaná 44/ navrhla dovolanie žalobkyne odmietnuť, eventuálne ako nedôvodné zamietnuť.

5. Žalovaný 80/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že samotné neoznámenie súdu, ktoré predpokladá ustanovenie § 183 ods. 4 CSP, neznamená automatické akceptovanie návrhu sporovej strany na odročenie pojednávania. Právna zástupkyňa žalobkyne tak zavinene, nedbalo a nie na podklade relevantného zákonného predpisu mylne predpokladala automatické zrušenie nariadeného pojednávania konaného dňa 13. júna 2018. Dodal, že právna zástupkyňa žalobkyne bola riadne upovedomená o vytýčenom pojednávaní v dostatočnom predstihu a ani jej prítomnosť na pojednávaní by v dôsledku skutočnosti, že žalobkyňa neupravila okruh žalovaných na viacnásobnú výzvu súdu prvej inštancie, neznamenal nezamietnutie jej žaloby. Mal za to, že nedošlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces. Preto navrhol podané dovolanie žalobkyne zamietnuť.

6. Zvyšní žalovaní sa k podanému dovolaniu v súdom stanovenej lehote písomne nevyjadrili.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolačný súd je dovolačiami dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolaťela vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolačný dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolačný súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolačím dôvodom.

12. Dovolaateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala i/ nesplnenie zákonnej povinnosti uloženej ustanovením § 183 ods. 4 CSP, ii/ absencia rozhodnutia o návrhu na zmenu strán sporu podľa § 80 CSP odvolacím súdom.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na

zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

15. Dovolateľka namietala, že súd prvej inštancie si nespĺnil svoju zákonom uloženú povinnosť (§ 183 ods. 4 CSP), keď ju neupovedomil o rozhodnutí o jej návrhu na odročenie pojednávania, čím došlo k odňatiu možnosti zúčastniť sa pojednávania a tým k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces.

16. Podľa § 183 ods. 4 CSP ak súd zistí, že stranou uvedený dôvod na odročenie pojednávania nie je dôležitý, bezodkladne o tom upovedomí stranu, ktorá odročenie navrhla. Strana, ktorá navrhuje odročenie pojednávania, je povinná uviesť telefónne číslo alebo elektronickú adresu, na ktorú ju možno upovedomiť o rozhodnutí súdu o jej návrhu na odročenie pojednávania.

16.1. O návrhu strany na odročenie pojednávania rozhoduje súd, ktorý návrhu o odročenie pojednávania buď vyhovie a v takom prípade postupuje v zmysle § 184 CSP, t. j. bezodkladne o tom upovedomí všetkých tých, ktorí boli na pojednávanie predvolaní alebo návrhu o odročenie pojednávania nevyhovie a v takom prípade postupuje v zmysle § 183 ods. 4 CSP, t. j. bezodkladne o svojom negatívnom rozhodnutí upovedomí stranu, ktorá odročenie pojednávania navrhla (strana sporu je povinná v návrhu na odročenie pojednávania uviesť telefónne číslo alebo elektronickú adresu, na ktorú ju súd môže upovedomiť o svojom rozhodnutí). Pokiaľ súd neodročí pojednávanie, pričom neakceptoval riadnu žiadosť strany sporu o odročenie pojednávania bez toho, aby podľa ustanovenia § 183 ods. 4 CSP [resp. § 119 ods. 2 písm. c) OSP] túto skutočnosť oznámil strane sporu, ide o postup, ktorým súd znemožnil realizovať strane sporu jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (porovnaj R 66/2017).

17. Z obsahu spisu vyplýva, že právna zástupkyňa žalobkyne dňa 1. júna 2018 podala súdu návrh na vyžiadanie si listín z príslušného katastrálneho odboru za účelom ustálenia pasívnej legitimácie žalovaných. Vzhľadom na blížiaci termín vytýčeného pojednávania (13. júna 2018) zároveň konajúci súd požiadala, aby nariadené pojednávanie odročil a termín nového pojednávania vytýčil až po zaslaní predmetných listín (č. l. 2256). V hlavičke žiadosti právna zástupkyňa žalobkyne uviedla svoje telefónne číslo a elektronickú adresu. Následne podaním z 12. júna 2018 právna zástupkyňa žalobkyne navyše oznámila kolíziu vytýčeného pojednávania s pojednávaním na Okresnom súde Bratislava IV, z ktorého dôvodu sa ospravedlnila z neúčasti na nariadenom pojednávaní a opätovne žiadala konajúci súd o odročenie pojednávania na iný termín (č. l. 2269). Zo zápisnice o pojednávaní dňa 13. júna 2018 vyplýva, že súd prvej inštancie pojednával v neprítomnosti žalobkyne, resp. jej právnej zástupkyne a po prejednaní veci uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené, na čo vyhlásil rozsudok vo veci samej (č. l. 2272 a nasl.).

18. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie nepostupoval v súlade s § 183 ods. 4 CSP, pretože svoje negatívne rozhodnutie o návrhoch žalobkyne na odročenie pojednávania z 1. júna 2018 a 12. júna 2018 (bezodkladne) neoznámil žalobkyňi (ako strane sporu) na ňou uvedenú kontaktnú adresu. Nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu

rozhodnutia súdu prvej inštancie vo veci samej, odobril aj odvolací súd, ktorý napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne. Uvedený nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie mal za následok porušenie práva žalobkyne na spravodlivý proces, čím došlo k založeniu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

19. Dovolací súd ďalej lustráciou v Registri obyvateľov SR zistil, že odvolací súd konal so stranou konania - žalovanou 64/ N. F., narodenou XX. S. XXXX, a aj vo veci rozhodol po tom, čo táto stratila procesnú subjektivitu, pretože dňa XX. T. XXXX zomrela (t. j. pred vydaním rozhodnutia odvolacieho súdu).

20. Podľa § 438 ods. 1 CSP na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

20.1. Podľa § 161 ods. 1, 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť („ďalej len procesné podmienky“). Ak ide o nedostatok podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

20.2. Ustanovenie § 161 CSP ukladá súdu povinnosť v každom štádiu konania prihliadať na to, či sú splnené zákonom stanovené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť tak, aby súdne konanie mohlo prebehnúť v súlade so zákonom a aby súd v súlade so zákonom mohol tiež rozhodnúť. Medzi základné procesné podmienky, na ktorých splnenie má súd povinnosť prihliadať aj bez návrhu počas celého konania, patrí podmienka procesnej subjektivity, t. j. spôsobilosti účastníka byť stranou sporu (účastníkom mimosporového konania). Spôsobilosť byť stranou sporu (účastníkom mimosporového konania) znamená mať procesné práva a povinnosti, ktoré jej zákon priznáva, resp. ukladá. Predpokladom procesnej subjektivity je hmotnoprávna subjektivita vo význame mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Hmotnoprávna spôsobilosť mať práva a povinnosti vzniká u fyzických osôb narodením, prípadne počatím, ak sa dieťa narodí živé a zaniká smrťou fyzickej osoby, prípadne jej vyhlásením za mŕtvu (§ 7 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka).

20.3. Procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 61 CSP). Ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať (§ 63 ods. 1 CSP). V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve (§ 63 ods. 2 CSP).

21. Vzhľadom na to, že žalovaná 64/ N. F., narodená XX. S. XXXX, naposledy bývajúca vo G., X. I. XXX/X, zomrela dňa XX. T. XXXX, teda skôr, než odvolací súd vydal dovolaním napadnutý rozsudok (25. marca 2021), odvolací súd konal so zomrelou stranou sporu, ktorá nebola nositeľom procesnej subjektivity, a tým zaťažil svoje konanie a rozhodnutie vadou zmätočnosti. Existencia takejto vady - spočívajúcej v nesplnení základnej procesnej podmienky konania - má vždy za následok zrušenie dotknutého rozhodnutia.

22. V ďalšom konaní bude úlohou nižších súdov okrem vyššie uvedeného zohľadniť aj právne skutočnosti, ku ktorým došlo po vydaní napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, a to úmrtia žalovaných 17a/, 21/, 40/, 64/ a 69/, vo vzťahu ku ktorým už dedičské rozhodnutia nadobudli právoplatnosť.

23. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj

rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

24. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.